

Sefiras HaOmer: Must We Mention Both the Days and the Weeks?

Rabbi Michael Taubes

1. ויקרא פרשת אמור פרק כג

(ט) וידבר יקנוק אל משה לאמר:

(י) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם פי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את קצירה וקבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הפה:

(יא) והגוף את העמר לפני יקנוק לרצונכם ממחרת השבת וגיפנו הפה:

(טו) וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהינה:

(טז) עד ממחרת השבת השביעת תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה ליקנוק:

2. רש"י ויקרא פרשת אמור פרק כג

(יא) ממחרת השבת - ממחרת יום טוב הראשון של פסח, שאם אתה אומר שבת בראשית, אי אתה יודע איזהו:

(טו) ממחרת השבת - ממחרת יום טוב:

תמימת תהינה - מלמד שמתחיל ומונה מבערב, שאם לא כן אינן תמימות:

(טז) עד ממחרת השבת השביעת תספרו - ולא עד בכלל, והן ארבעים ותשעה יום:

3. דברים פרשת ראה פרק טז

(ט) שבעה שבעת תספר לך מהחל חרמש בקמה תחל לספר שבעה שבעות:

4. תלמוד בבלי מסכת מנחות דף סו עמוד א

גופא, אמר אביי: מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי. רבנן דבי רב אשי מנו יומי ומנו שבועי. אמיר מני יומי ולא מני שבועי, אמר: זכר למקדש הוא.

5. רש"י מסכת מנחות דף סו עמוד א

אמיר מני יומי ולא שבועי - אמר האי מניינא דהשתא לאו חובה הוא דהא ליכא עומר אלא זכר למקדש בעלמא הוא הלכך ביומי סגי.

6. תוספות מסכת מנחות דף סו עמוד א

זכר למקדש הוא - נראה דבספק חשיכה יכול לברך ואין צריך להמתין עד שיהא ודאי לילה כיון שהוא ספיקא דרבנן...

7. המאור הקטן מסכת פסחים דף כח עמוד א

ובספירת העומר יש ששואלין מה טעם אין אנו אומרים בו זמן... וכללו של דבר אין לנו להחמיר בספירת העומר שאינו אלא לזכר בעלמא והכין אסיקנא בדוכתא במנחות דאמיר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא... אבל להטעינו זמן אין לנו ועוד שלא מצינו ברכת זמן אלא בדבר שיש בו שום הנאה כגון נטילת לולב שהוא בא לשמחה ותקיעת שופר לזכרון בין ישראל לאביהם שבשמים ומקרא מגילה דחס רחמנא עלן ופרקינן ופדיון הבן שמברך אבי הבן שהחיינו לפי שיצא בנו מספק נפל דכל ששהה שלשים יום באדם אינו נפל ולספירת העומר אין בו זכר לשום הנאה אלא לעגמת נפשנו לחרבן בית מאויינו...

8. הר"ן על הרי"ף מסכת פסחים דף כח עמוד א

וכי היכי דמצוה למימני יומי ה"נ מצוה למימני שבועי. - ... ורוב מפרשים מסכימים דספירת העומר עכשיו דליכא הבאה ולא קרבן אינה אלא מדרבנן בעלמא זכר למקדש כדאמר אמיר התם זכר למקדש בעלמא הוא. ובהגדה גם כן אמרו בשעה שאמר להם משה תעבדון את האלהים על ההר הזה אמרו לו ישראל משה רבינו אימתי עבודה זו אמר להם לסוף חמשים יום והיו מונין כל אחד ואחד לעצמו מכאן קבעו חכמים לספירת העומר כלומר בזמן הזה שאין אנו מביאין קרבן ולא עומר אלא מחשבין נ' יום לשמחת התורה כמו שמנו ישראל באותו זמן וזה ודאי דרך מדרש הוא דעיקרא דמילתא זכר למקדש כדאמר אמיר אבל מ"מ כל זה מוכיח שאין הספירה עכשיו אלא מדרבנן

ולפיכך אמרו בתוספות דכיון דמדרבנן היא טוב לספור ביום ראשון בספק חשיכה כדי שיהיו שבע שבתות תמימות לגמרי ואין זה נכון שיכניס עצמו בספק לכתחלה ואי משום תמימות אין להחמיר בתמימות בזמן הזה שהוא מדרבנן טפי מספירה דאורייתא אלא כל שסופר בלילה תמימות קרינן ביה...

9. רבינו ירוחם - תולדות אדם וחוה נתיב ה חלק ד

...וי"מ שכתבו שסופר ביום וזהו דעת רבי' האיי שכתב כי הספירה בזמן הזה מדרבנן והאידינא ליכא לא הבאה ולא קרבן ואין לדקדק בתמימות כי החשבון בזמן הזה הוא לשמחת התורה כדאיתא בהגדה כשאמר להם משה תעבדו' את האלקים על ההר הזה אמרו לו מתי אמר להם לטוף נ' יום ומרו' שמחתם שהיו ממתינין אותו מעמד היו מונין אותו כך וכך כחתן המונה יום הכנסת כלתו לחופה ולכך אנו מונין אותו עתה זכר להם וזה דרך דרש וטעם נכון בספירה...

10. קרן אורה מסכת מנחות דף סו עמוד א

גמרא, מיום הביאכם, יכול יקצור ויביא, אימת שירצה יספור. - ...ומשמע מפשטא דשמעתין דזמן ספירה הי' לאחר קצירה בשעה שהיו קוצרין, כדאמר קצירה וספירה בלילה, משום דהספירה בקצירה תליא, ואין לספור קודם קצירה, וא"כ אם אין קצירה כלל כמו בזה"ז ליכא חיוב ספירה גם כן וכאמימר דאמר לקמן זכר למקדש הוא. אבל מדברי הרמב"ם ז"ל פ"ז מה' תו"מ (הכ"ב) משמע דבזה"ז ג"כ חיוב הספירה ד"ת הוא, וכמש"כ הכ"מ ז"ל שם, דס"ל דרבנן דבי רב אשי פליגי על אמיר... והנה בהא וודאי כ"ע מודו דבספירה ג"כ לא נתחייבו עד ביאתם לארץ, דכי כתב כי תבאו אכולהו פרשתא קאי, וכיון דמצוה זו תלויה בארץ אם כן מנ"ל דבזה"ז חיובה ד"ת היא, וכי היכי דקצירה ליכא ספירה נמי ליכא...

11. שאילתות דרב אחאי פרשת אמור שאילתא קז

...ואמ' אביי מצוה למימנא יומי ומצוה למימנא שבועי רבנן דבי רב אשי מנו יומי ומנו שבועי אמיר מני יומי ולא מני שבועי אמ' זכר למקדש בעלמ' הוא ולית הילכת' כוותיה...

12. רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ז

הלכה כב

מצות עשה לספור שבע שבתות תמימות מיום הבאת העומר שנאמר וספרתם לכם ממחרת השבת שבע שבתות...

הלכה כד

מצוה זו על כל איש מישראל ובכל מקום ובכל זמן, ונשים ועבדים פטורין ממנה.

13. ספר החינוך פרשת אמור מצוה שו

מצות ספירת העומר

...ונוהגת מצות ספירת העומר מדאורייתא בכל מקום בזכרים והעובר על זה ולא ספר ימים אלו ביטל עשה.

14. ספר שבלי הלקט סדר פסח סימן רלד

דין מצות ספירת העומר וברכתה.

ומליל יום טוב שני של פסח דהיינו ליל ששה עשר בניסן [מברכין] על ספירת העומר וכתב רבינו ישעיה זצ"ל תמיה למה אנו מברכין על העומר ביו"ט [שני] של פסח א"כ עשיתו חול ויש לומר דכיון שספירת העומר מן התורה אין עשייתו חול אבל אם היה מדרבנן אז היה עשייתו חול... ואחר כך אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתשיב עבודת בית המקדש למקומה במהרה בימינו. יש תמיהין וכי מה ענין עבודת בית המקדש להזכירה עם ספירת העומר והלא ספירת העומר אין תלוי בבנין הבית ועוד הוא חובת הגוף ונוהגת בכל המושבות וכתב אחי ר' בנימין נר"ו אע"פ שאין הספירה תלויה בבנין הבית הרי הקצירה וההבאה תלויה בבנין הבית ועוד הלא יום הנף דהיינו כל ששה עשר אסורין באכילת חדש כתקנת ר' יוחנן בן זכאי לכך ראוי להזכיר עבודת הבית ולהתפלל עליה לחזור ליושנה...

15. אור החיים ויקרא פרשת אמור פרק כג

(טו) ממחרת השבת מיום וגו'. פירוש מעכשיו קודם שתכנסו לארץ ממחרת השבת, וכנגד אחר ביאתם לארץ אמר מיום הביאכם וגו', ולזה הקדים ממחרת השבת להיותה מצוה שישנה אז מה שאין כן מיום הביאכם שהוא אחר ביאה לארץ:

16. הר"ן על הרי"ף מסכת פסחים דף כח עמוד א

וכי היכי דמצוה למימני יומי ה"נ מצוה למימני שבועי. - ... אבל הרמב"ם ז"ל כתב בפ' ח' מהלכות תמידין ומוספין שמצוה זו של ספירת העומר מוטל' על כל איש ישראל בכל מקום ובכל זמן ומשמע לי דסבירא ליה ז"ל דאמימר דלא הוה מני שבועי הוא דס"ל דזכר למקדש בעלמא הוא ולפיכך היה פוטר עצמו מן השבועות אבל אינך רבנן דהוו מנו יומי ושבועי דקיימא לן כותייהו סבירא להו דבזמן הזה דאורייתא...

17. כסף משנה הלכות תמידין ומוספין פרק ז

הלכה כד

... ומ"ש בכל מקום ובכל זמן. דעת רבינו שאף בזמן הזה היא מצוה מן התורה ובפרק ר' ישמעאל (דף ס"ו) אמרינן אמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי [רבנן] דבי רב אשי מני יומי ומני שבועי אממר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש [הוא]. ופירש"י ולא מני שבועי אמר האי מניינא דהשתא לאו חובה הוא דהא ליכא עומר אלא זכר למקדש בעלמא הוא הילכך ביומי סגי עכ"ל. ומשמע דאביי ורב אשי נמי סברי דזכר למקדש בעלמא הוא ואפ"ה מצוה למימני שבועי. ומדברי רבינו נראה שהוא מפרש דאי הוה סבירא להו דזכר למקדש בעלמא הוא לא הוה מצרכי למימני שבועי ומשום דסבירא ליה דגם בזמן הזה מצוה מן התורה מצרכי למימני שבועי ופסק כוותייהו וכ"כ הר"ן לדעת רבינו...

18. חידושי הגר"ח מסכת מנחות דף סו עמוד א

בענין ספירת העומר

רמב"ם (פ"ז מהל' תו"מ הכ"ב), ומצוה למנות הימים עם השבועות. וקשה למה פסק כרבנן דבי רב אשי ודלא כאמימר שאינה ככללי הלכות. ונראה שבאמת פסק כאמימר דהרי קדושה שני' לא בטלה ולא בטלה קדושת המקדש, וא"כ דין הקרבה יש גם בזה"ז, ולהכי הוה דאורייתא דהא הספירה בלילה רק שצריך להקרבן, ואמימר סובר דבטלה...

19. רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ו

הלכה טו

לפיכך מקריבין הקרבנות כולן אע"פ שאין שם בית בנוי, ואוכלין קדשי קדשים בכל העזרה אע"פ שהיא חריבה ואינה מוקפת במחיצה ואוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל ירושלים אף על פי שאין שם חומות שהקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא. הלכה טז ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא, ובקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא, לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה...

20. ברכי יוסף אורח חיים סימן תפט

א. דעת רוב המפרשים דספירת העומר בזמן הזה אינה אלא מדרבנן, והיא זכר למקדש שהיו מקריבין מנחת העומר בשיתסר בניסן, והיו מונין מיום הבאת העומר, וכמאי דאמר אמימר במנחות פרק ר' ישמעאל (סו א) דהוא זכר למקדש בעלמא ואמטו להכי מני יומי ולא מני שבועי, ואף דשאר אמוראי אתמר התם דמנו יומי ושבועי לאו משום דפליגי עליה דאמימר בעיקרא דמילתא וסברי דספירת העומר בזמן הזה מדאורייתא, אלא דלמצוה בעלמא מונין את ישראל יומי ושבועי. זו היא שיטת גדולי הראשונים. ברם הרמב"ם פ"ז דתמידין (הכ"ד) והרב החינוך סברי דמצות ספירת העומר גם בזה"ז דאורייתא. ולפ"ז רבנן דבי רב אשי דמנו יומי ושבועי פליגי על אמימר דאינה זכר למקדש אלא מדאורייתא. ופסק כוותייהו. ודייק קצת לשון הש"ס (ל) כשיטה זו, דקאמר אמימר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא, ואי אמרת דהא זכר למקדש אליבא דכ"ע, הול"ל לא מני שבועי כיון דזכר למקדש הוא. אבל השתא דנקט האי לישנא "אמר זכר למקדש" משמע דאמימר אמר הכי, ולא מילתא פסיקתא היא. וכיוצא בזה כתבו ז"ל בדוכתי אחריני.

21. המאור הקטן מסכת פסחים דף כח עמוד א

... ואע"פ שאנו מונין ימים ושבועות מנהג הוא בדינו...

22. ביאור הגר"א אורח חיים סימן תפט

סעיף ד

ואפ"י כו'. - ...ואע"ג דאמימר ס"ל שהוא דרבנן רבנן דר"א ורבא דס"ל כאביי ע"כ ס"ל שהוא דאורייתא אבל התוס' ס"ל דל"פ עליה אלא אף שהיא דרבנן מ"מ כל דתקון רבנן כו'.

23. שולחן ערוך הרב אורח חיים סימן תפט

סעיף ב

...ויש אומרים שבזמן הזה שאין בית המקדש קיים ואין מקריבין העומר אין מצוה זו נוהגת כלל מדברי תורה אלא מדברי סופרים שתיקנו זכר למקדש וכן עיקר ומכל מקום כל מה שתקנו חכמים תקנו כעין של תורה ואין חילוק ביניהם אלא בדברים שיתבאר:

24. שער הציון סימן תפט

(ט) ...וכן כל הפוסקים הקדמונים [בה"ג והרי"ף והרי"ץ גיאות] לא העתיקו כלל דברי אמימר שמע מיניה דסבירא להו דאפילו אם נימא דבזמן הזה הוא דרבנן, כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון...

25. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ל עמוד ב

כל דתקון רבנן - כעין דאורייתא תקון.

26. חידושי הגרי"ז מסכת מנחות דף סו עמוד א

בגמרא אמימר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא, ונראה דאין זה תקנה שתקנו רבנן מצוות ספירה בזמן הזה כמו שהיה החיוב מדאורייתא בזמן המקדש, דאם כן גם יומי ושבועי בעי למימני, דגם לשבועי בעי זכר כמו ליומי, אלא דזה תקנה שיהיה זכר למקדש והוא תקנה דרבנן מיוחדת זכר למקדש, ומשו"ה תקנו רק למימני יומי ולא שבועי.

וכמו כן מצינו לענין נטילת לולב במדינה זכר למקדש, דהתם ג"כ אין הפירוש דחכמים תקנו דמצוות לולב שהיה נוהג במקדש תהיה נוהגת במדינה כל שבעה זכר למקדש, דהלא חזינן דדברים הפוסלים במקדש כשרים במדינה, ואם נימא דתקנו דאותה המצוה של תורה תהא נוהגת מדבריהם במדינה, היה צריך להיות בה כל הדינים והפוסלים של מקדש, אלא ע"כ דהוי מצוה מיוחדת שחכמים תקנו זכר למקדש, ובמצוה זו אין כל הדינים הפוסלים במקדש וכשר גם בדברים אלו, וכן נראה להוכיח מהא דתירצו הראשונים (עיין בעה"מ ור"ן סוף פסחים) דמשו"ה אין מברכין שהחיינו על ספירת העומר דלא מצינו שהחיינו אלא בדבר שיש בו הנאה, כמו נטילת לולב לשמחה וכדו', אבל ספירת העומר אין בו זכר לשום הנאה אלא לעגמת נפש לחורבן הבית, ואם נימא דספירת העומר בזה"ז הוי מצות ספירה מדבריהם כשל תורה זכר למצות התורה, מאי תירוץ הוא דכיון שהמקדש חרב לכן אין מברכין שהחיינו, דהא עצם מצות הספירה אינה זכר למקדש אלא אותה המצוה שהיתה נוהגת מה"ת נוהגת בזה"ז מדרבנן, אלא ע"כ דהוי מצוה מיוחדת שתקנו חכמים זכר למקדש, ולא דאותה המצוה שבמקדש שהיה מה"ת חייבו חכמים לקיימה בזה"ז, אלא דזהו מצוה מיוחדת זכר למקדש, וע"כ אין בה שהחיינו מכיון דזה זכר לחורבן המקדש, וכן מורה הלשון דאמר זכר למקדש הוא, דאין זה מצוה מחובת חכמים אלא דזהו מצוה חדשה משום זכר למקדש וכו"ל. הרמב"ם בהל' תו"מ (פ"ז הלכ"ד) פסק דמצות ספירת העומר הוא מהתורה גם בזמן הזה, וכן מורה לשון הרי"ף, וצ"ע מגמרא דידן דאמימר אמר זכר למקדש הוא, ועיין בנו"כ, והגר"ח תירץ דהלא צ"ב דברי הגמרא דאטו אם לא יקריבו עומר תיבטל מצות ספירת העומר, וע"כ צריך לומר דהוא משום דכיון דחרב המקדש ובטל דין ההקרבה לכך בטלה גם מצות ספירה, אבל פשיטא דלא תלוי במעשה ההקרבה בפועל, אלא דכיון דבטל דין העומר זהו מבטל גם מצות ספירה, אבל אינו תלוי במעשה אם הקריבו עומר או לא, ולפי"ז צ"ל דהכא איירי אליבא דמ"ד דקדושת המקדש לא קדשה לע"ל, ומשו"ה כיון דבטל דין הקרבת העומר בטל גם מצות ספירה התלויה בה, אבל למ"ד דקדשה לעתיד לבוא שפיר נוהגת מצות ספירה גם בזמן הזה אף דבפועל אין מקריבין עומר אין זה מבטל את המצוה של ספירה, כיון דאפשר להקריב ולקיים דין ההקרבה, וא"כ הרמב"ם דפסק בהל' בה"ב (פ"ו הל"ט"ו) דקדושת המקדש לא בטלה ויכולין להקריב בזמן הזה, א"כ מצות ספירה נמי לא בטלה מן התורה, [א"ה, ע"ע בחדושי הגר"ח סטנסל במנחות ס"ו].

27. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מא עמוד א

משנה. בראשונה היה לולב ניטל במקדש שבעה, ובמדינה יום אחד. משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל במדינה שבעה, זכר למקדש...

28. רש"י מסכת סוכה דף מא עמוד א

במקדש שבעה - כדדרשינן בתורת כהנים מושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים (ויקרא כג) ולא בגבולין שבעה ימים. במדינה - בירושלים, שאף הוא כגבולים.

29. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מא עמוד א

מנא לן דעבדינן זכר למקדש? אמר רבי יוחנן: דאמר קרא כי אעלה ארכה לך וממכותיך ארפאך נאם ה' כי נדחה קראו לך ציון היא דרש אין לה, דרש אין לה - מכלל דבעיא דרישה.

30. ירמיהו פרק ל

(יז) פי אעלה ארכה לך וממכותיך ארפאך נאם יקנוק פי נדחה קראו לך ציון היא דרש אין לה:

31. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ס עמוד ב

אלא כך אמרו חכמים: סד אדם את ביתו בסיד, ומשייר בו דבר מועט. וכמה? אמר רב יוסף: אמה על אמה. אמר רב חסדא: כנגד הפתח. עושה אדם כל צרכי סעודה, ומשייר דבר מועט. מאי היא? אמר רב פפא: כסא דהרסנא. עושה אשה כל תכשיטיה, ומשיירת דבר מועט. מאי היא? אמר רב: בת צדעא, שנאמר: אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי וגו'. מאי על ראש שמחתה? אמר רב יצחק: זה אפר מקלה שבראש חתנים.

32. רשב"ם מסכת בבא בתרא דף ס עמוד ב

אלא כך אמרו חכמים כו' - מסקנא דמילתיה דרבי יהושע היא. כסא דהרסנא - קערה של מאכל דגים מטוגנין בשמן בסולת. בת צידעא - טנפ"ל שרגילות לסוד שם ולהשיר שערן. שנאמר אם אשכחך וגו' - אכולהו קאי.

33. תהלים פרק קלז

(ה) אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני:

(ו) תדבק לשוני לחכי אם לא אפרכי אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי:

34. איכה פרק א

(ז) נכרה ירושלים ימי ענייה ומרודיה כל מחמדיה אשר היו מימי קדם בנפול עמה בנד צר ואין עוזר לה ראיה צרים שחקו על משבתה:

35. אבן עזרא איכה פרק א

(ז) ימי עניה - כמו כי ששת ימי עשה ה':

36. תוספות מסכת מגילה דף כ עמוד ב

כל הלילה כשר לקצירת העומר - ... ואחר שבירך על הספירה אומר י"ר שיבנה וכו' מה שאין כן בתקיעת שופר ולולב והיינו טעמא לפי שאין אלא הזכרה עתה לבנין ביהמ"ק אבל לשופר ולולב יש עשיה.

37. שפת אמת מסכת מנחות דף סו עמוד א

שם בגמ' אמימר מני יומי ולא שבועי אמר זכר למקדש הוא. תמהני דלא מצינו כזה דמה בכך דזכר למקדש היא למה לא נעשה בשלימות כמו שעשו בזמן המקדש. ואפשר לפרש דבאמת בפרשת ראה כ' סתם שבעה שבועות תספר לך ועשית חג שבועות כו'. ושם לא נזכר מעומר ושתי הלחם כלל א"כ משמע דמצות ספירה זו היא לצורך חג השבועות בעצמו שבאמת נקרא כן שבועות. רק בפ' אמור גבי עומר והכבש כ' מיום הביאכם תספרו חמשים יום. ולכן י"ל דהני ב' מצות ספירת הימים מצד הקרבת העומר ושתי הלחם. וספירת השבועות לשם החג בעצמו והשתא אמר אמימר דכל המצות שאין נוהגין בזמן הזה לא מצינו להם זכר. רק מצות שהי' נוהגין במקדש עשו זכר

למקדש ולהכי מני יומי זכר למקדש. אבל מצות ספירת שבועות לית בהו זכר למקדש. ואין להקשות לפי"ז אדרבא נימא דמצות ספירת שבועות יהי' מדאורייתא גם האידנא כיון דהם לצורך חג השבועות. ז"א דהא כתיב מהחל חרמש כו' והיא קצירת העומר וכיון דאין לנו עומר ליכא מה"ת ספירה כנ"ל. אח"כ הראו לי ברבינו ירוחם שמאריך בזה ע"ש (נתיב חמישי חלק ד') שאין דבריו מובנים והם קצת להיפוך ממה שכתבתי והנלע"ד כתבתי:

38. רבינו ירוחם - תולדות אדם וחוה נתיב ה חלק ד

...ונראה לן משום דכתיב ז' שבועות תספור לך וגו' וכתיב נמי מיום הביאכם את עומר וגו' ז' שבתות תמימות תהיין נמצא שלא נכתבה ספירת שבועות כי אם גבי העומר אבל ספירת הימים לא כתיב גבי עומר נמצא דספירת הימים הוא מן התורה אפילו בזמן הזה וספירת השבועות בזמן דאיכ' עומר והיו מברכין זה על זה בזמן שבית המקדש קיים והיינו דכתיב עד ממחרת השבת הז' תספרו נ' יום וה"ל למכתב עד מחרת אלא ר"ל ממחרת הספור ועד מחרת ר"ל שלא תלה מיום הביאכם אלא ממחרת ובזמן הזה אנו סופרים לשבועות זכר למקדש ובדב' שהוא זכר למקדש לבד אין מברכין עליו מדי דהוה אכריכ' דליל פסח ואערבה דז' של סוכות לכך אנו אומרי' שהם כך וכך שבועות שאין זו ספירה ממש. ואלו היינו סופרי' ממש כמו שהיו עושין בזמן העומר היה נר' שהברכה חוזרת אף אספירת שבועו' ולכך אמרו במנחות אמ' אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי ר"ל יומי מן התורה ואמימ' מני יומי ולא מני שבועי אמ' זכר למקדש הוא פי' ספיר' השבועו' אינה אלא זכר למקד' ולכך לא היה מונה שבוע' עם ברכ' הימ' אבל אין [דף מד טור ד] לפר' ששניה' זכר למקדש דא"כ למה מונה מן השבועו'...

39. המאור הקטן מסכת פסחים דף כח עמוד א

...והמקומות שנהגו שלא למנות שבועות בכל יום ויום עד מלאת השבוע בכל שבוע ושבוע הוא המנהג היפה.

40. מרדכי מסכת מגילה פרק הקורא למפרע

[רמז תתג]

...פרק רבי ישמעאל אמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי רבנן דבי רב אשי מני יומי ומני שבועי אמימר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא וקיימא לן כאביי אבל רבינו אפרים פי' מצוה למימני יומי עד שיגיע לכלל שבוע כגון שהיום ז' ימים שהם שבוע א' אבל בח' וט' וי' א"צ למנות עם השבוע הבא יום של שבוע שעבר אלא הכי מברך על ספירת העומר שהן שבוע אחד ויום אחד ואין צריך לומר שהיום ח' ימים שכבר מנאם בשבוע שעבר וכן לט' ול"י וכן כל הסדר אבל שבוע צריך להזכיר עם כולן אבל בתשובת הגאון מצא ראבי"ה דשבוע לא צריך למימני עד סוף השבוע וכשיגיע לט' יאמר שהיום ט' ימים וכן כל השבוע עד שיגיע ל"ד שהן שני שבועות וזה להפך מרבינו אפרים:

41. ראבי"ה חלק ב - מסכת פסחים סימן תקכו

...גרסינן בפרק העומר אמר רבא מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי. והכי קיימא לן, דרבנן דבי רב אשי מני יומי ושבועי. ויש מרבתי שפירשו מצוה למנות הימים עד שיגיעו לכלל שבוע, כגון שהיום שבעה ימים שהם שבוע אחד, אבל בשמנה ותשעה ימים אין צריך למנות עד שבוע הבא ימים של שבוע שעבר, אלא הכי מברך על ספירת העומר שהיום שבוע אחד ויום אחד, ואין צריך לומר שהיום שמנה ימים, שכבר מנאם בשבוע שעבר, וכן לתשעה ולעשרה עד [ארבעה] עשר ימים, וכן כל הסדר, אבל שבועי צריך להזכיר עם כולם. אבל בתשובות מצאתי דשבועי לא צריך למימני עד סוף השבוע, אבל [ע]ם ימי השבוע עד שהגיעו לשבוע אין צריך למנות ולהזכיר שבועי, אלא כשיגיע לתשעה ימים יאמר שהם תשעה ימים, וכן כל השבוע עד שיגיע לארבעה עשר ימים שהם שני שבועות. וזהו איפכא, דשני הדרכים לא יתקיימו יחד: [מרבנו זקיני]...

42. הר"ן על הרי"ף מסכת פסחים דף כח עמוד א

וכי היכי דמצוה למימני יומי ה"נ מצוה למימני שבועי. ומצוה למימני שבועי פלוגתא היא במנחות פ' ר' ישמעאל דגרסי' התם אמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי רבנן דבי רב אשי מנו יומי ומנו שבועי אמימר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש בעלמא הוא וכיון דאביי ורבנן דבי רב אשי מנו יומי ומנו שבועי קי"ל כותיהו אע"ג דאמימר פליג עלייהו והפירוש הנכון במצוה למימני שבועי היינו בתשלום כל שבוע ושבוע אבל ברוב המקומות החמירו על עצמם לומר בכל יום היום כך וכך לעומר שהם כך וכך שבועות וימים כך...

43. ספר המצוות לרמב"ם מצוות עשה קסא

והמצוה הקס"א היא שצונו לספור מקצירת העומר תשעה וארבעים יום והוא אמרו יתעלה (אמור כג) וספרתם לכם ממחרת השבת. ודע כי כמו שנתחייבו בית דין למנות שנות יובל שנה שנה ושמיטה שמיטה כמו שבארנו במה שקדם (מ' קמ) כך חייב כל אחד ואחד ממנו למנות ימי העומר יום יום ושבע שבע. שהוא אמר (שם) תספרו חמשים יום ואמר (ס"פ ראה) שבעה שבועות תספר לך. וכמו שמנין השנים והשמיטים מצוה אחת כמו שבארנו (שם) כן ספירת העומר מצוה אחת. וכן מנה אותם כל מי שקדמנו מצוה אחת. והאמת מה שעשו בזה. ואל יטעך אמרם (מנחו' סו א) מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי ותחשוב שהן שתי מצוות. כי כל חלק וחלק מחלקי אי זה מצוה שיהיו לה חלקים מצוה לעשות החלק ההוא ממנה. ואמנם היו שתי מצוות אילו אמרו מנין הימים מצוה ומנין השבועות מצוה. וזה מה שלא ייעלם למי שיטעם הדבור. כי אתה כשתאמר חובה לעשות כך וכך הנה לא יתחייב מזה המאמר שהפעולה ההיא מצוה בפני עצמה. והראיה הברורה על זה היותנו מונים השבועות גם כן בכל לילה באמרנו שהם כך וכך שבועות וכך וכך ימים. ואילו היו השבועות מצוה בפני עצמה לא היינו מסדרין מנינם כי אם בלילי השבועות לבד והיינו אומרים שתי ברכות אשר קדשנו במצותיו וצונו על ספירת ימי העומר ועל ספירת שבועי העומר. ואין הדבר כן, אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שתקנו. ומצוה זו אין הנשים חייבות בה:

44. רבינו בחיי דברים פרשת ראה פרק טז

(ט) שבעה שבועות תספר לך. - ... ולענין הספירה אמרו חז"ל: (חגיגה יז ב) שבעה שבועות תספר לך, מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי, יש שסוברים כן: מצוה למימני יומי בכל יום ויום ומצוה למימני שבועי בהשלמת השבועות, אבל לא בכל יום, שאין צורך להזכיר השבועות בכל פרט הימים, וזה דעת המאור ז"ל. ויש שסוברים: מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי בכל יום ויום, וכיון שעבר שבוע ראשון מצוה למימני השבועות שאחריו בכל יום ויום מן הימים שהוא סופר, לפי שהשבועות ירמוזו לאלף השביעי, ולכך צריך שיזכרם בכל יום, וזה דעת החכם ר"א בן עזרא:

45. שו"ת הרא"ש כלל כד סימן יג

על ספירת העומר נהגו בכל תפוצת הגלות למנות יומי ושבועי בכל לילה ואומר שהם כך וכך שבועות וכך וכך ימים, ולא שמענו אדם שערער בדבר אלא הר"ז הלוי ז"ל. ומנהג אבותינו תורה היא.

46. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תפט

סעיף א

בליל שני אחר תפלת ערבית מתחילין לספור העומר, ואם שכח לספור בתחלת הלילה הולך וסופר כל הלילה. ומצוה על כל אחד לספור לעצמו. וצריך לספור מעומד ולברך תחלה. וסופר הימים והשבועות. כיצד, ביום הראשון אומר: היום יום אחד (בעומר), עד שמגיע לשבעה ימים ואז יאמר: היום שבעה ימים שהם שבוע אחד (בעומר), וביום שמיני יאמר: היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום אחד (בעומר), וכן עד שיגיע לארבעה עשר ימים יאמר: היום ארבעה עשר ימים שהם שני שבועות (בעומר), ועל דרך זה מונה והולך עד מ"ט יום.

47. מגן אברהם סימן תפט

ד והשבועות. נ"ל דאם ספר הימי' לחוד ולא ספר השבועות א"צ לחזור כדאי' בגמ' למ"ד ספירה דרבנן וב"י כ' בשם רוב הפוסקים דקי"ל ספירה בזמן הזה דרבנן ואם מנה שבועות לבד נמי יצא כמ"ש הטור:

48. פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם סימן תפט

ד והשבועות. עיין מ"א. בין מנה ימים לחוד או שבועות לחוד יצא דיעבד. ועיין פרי חדש [אות א ד"ה ומ"ש וסופר]. ועיין חק יעקב [ס"ק] ח' דהיינו ביום הח' כו', הא ביום ז' אמר היום שבוע אחד לא יצא דיעבד, יע"ש. ומכל מקום ראוי לחזור ולספור בלא ברכה בכל גווני, כי ספק ברכה להקל, וכל דלית טורח יספור בלא ברכה...

49. חק יעקב סימן תפט

[ח] וסופר הימים והשבועות. ואם מנה הימים ולא השבועות יצא בדיעבד, הסכמת האחרונים. ואם מנה השבועות ולא הימים, כתב המ"א [ס"ק ד] דיצא, כמו שכתב הטור. וכוונתו כמו שכתב בשם אבי העזרי [ראבי"ה פסחים סימן תקכו עמוד 177] דביום שמנה יאמר רק היום שבוע אחד ויום אחד, ואינו צריך לומר היום שמנה ימים, שכבר מנאם בשבוע העבר. וכן ביום ט' עד שמגיע לארבעה עשר ימים יאמר היום

ארבעה עשר יום שהם שני שבועות, וביום ט"ו יאמר היום שני שבועות ויום אחד, וכן לעולם, עכ"ל. מה שאין כן אם ביום ז' או ביום ארבעה עשר לא הזכיר הימים אפשר דלא יצא, וכן כתב גיסי הרב בספרו אליהו זוטא [ס"ק ב] בשם רבינו ירוחם [נתיב ה ח"ד מה, א]...

50. אליה זוטא סימן תפט

(ב) ...מבואר מזה דאם שכח אחד למנות השבועות דא"צ לחזור ולברך דהא לא מברכינן עליה, אבל שכח הימים ודאי צריך לחזור ולברך, ובתשובת מהר"ש הלוי [או"ח סי' ה] ושיירי כנסת הגדולה האריכו למצוא טעם וראיה בדין זה. ובמחילה מכבודם אשתמיט להו דברי רבינו ירוחם...

51. אליה רבה סימן תפט

(ד) הימים והשבועות וכו'. באליה זוטא [סק"ב] הבאתי דברי רבינו ירוחם דף מ"ד [ע"ג] קשה למה אין מברכין ב' ברכות אחד לימים ואחד לשבועות, שהרי ב' מצות הן כתפילין של יד ושל ראש. ועוד למה אומרים שהם שבוע אחד היה לנו לומר היום שבוע אחד. ונ"ל משום דכתיב [דברים טז, ט] שבעה שבועות וגו', נמצא שלא נכתבה ספירת שבועות כי אם גבי עומר, אבל ספירת הימים לא כתיב גבי עומר, נמצא דימים הוא מן התורה אפילו בזמן הזה, אבל ספירת השבועות בזמן דליכא עומר אינו אלא זכר למקדש, ובדבר שהוא זכר למקדש לבד אין מברכין עליו, מידי דהוי אכריכה של פסח, לכן אומרים שהם שבוע אחד, שאין זו ספירה ממש, ואילו היינו סופרים ממש כמו בזמן העומר היה נראה שהברכה חוזרת אף אשבועות ע"כ. והב"י וכל אחרונים [לא] העירו חילוק מחודש זה. ולפ"ז ראוי לפסוק עכ"פ דאם שכח למנות ימים אף שמנה שבועות צריך לחזור ולברך, מיהו נראה דוקא בסוף כל שבוע ושבוע, אבל באמצע השבועות כיון דיש פוסקים שא"צ להזכיר אפילו לכתחילה רק היום שבוע אחד ויום אחד, אף דלא קי"ל הכי, מ"מ אין לחזור ולברך, ולקמן ס"ק י"ד יתבאר עוד:

52. פרי חדש אורח חיים סימן תפט

סעיף א

...מסתברא לי דכיון דקיימא לן [מנחות סו, א] כרבנן דבי רב אשי דמנו יומי ושבועי, אע"פ שאינו אלא זכר למקדש כדעת רוב המפרשים זולתי הרמב"ם [תמידין ומוספין ז, כד], אם מנה יומי, על דרך משל שהם שבעה ימים לעומר ולא סיים שהם שבוע אחד לא קיים מצות חכמים כתיקנה וצריך לחזור ולספור בברכה, וכן מצאתי להר"ש הלוי בתשובה חלק או"ח סימן ה' כדברי, ולאפוקי מספר כנסת הגדולה [הגב"י] שחילק בזה...

53. משנה ברורה סימן תפט

(ז) וסופר הימים והשבועות - דכתיב תספרו חמשים יום וכתוב שבעה שבועות תספר לך. ואם סיפר ימים לחוד ולא הזכיר שבועות י"א [ח] שיצא בדיעבד וי"א שצריך לחזור ולספור ימים ושבועות כדין וע"כ חוזר וסופר בלא ברכה [ואם שכח לחזור ולספור מונה שאר ימים בברכה] ואם מנה שבועות ולא ימים כגון שאמר ביום השביעי היום שבוע אחד ולא הזכיר ימים כלל לכו"ע לא יצא: (ט) וביום שמיני יאמר וכו' - ואם לא אמר אלא היום שמונה ימים ולא סיים שהם שבוע אחד וכו' נמי יצא שהרי הזכיר שבועות אתמול ביום השביעי וכן אם לא אמר אלא היום שבוע אחד ויום אחד בלחוד נמי יצא שהרי כבר הזכיר הימים שעברו כל אחד ביومו...

54. שער הציון סימן תפט

(ט) מהר"ש הלוי ופרי חדש ואליה רבה סעיף קטן י"ד. ועיין שם באליה רבה שהוכיח זה משבלי לקט סימן רל"ד, ואינה ראייה מוכרחת, דיש לומר דהשבלי לקט לטעמיה אזיל דסבירא לה דספירה בזמן הזה דאורייתא, וכדמוכח שם בראש הסימן משם ר' ישעיה, והמגן אברהם וסיעתו הלא טעמייהו משום דספירה בזמן הזה דרבנן, אלא דבאמת לעניות דעתי אין דבריהם מכוונין, שכמו להני דסבירא ליה דבזמן הזה דאורייתא אין נפקא מיניה בין יומי לשבועי, וכמבואר להדיא בספר המצות דשבועי הוא חלק מחלקי המצוה של ספירה, כמו כן אם נימא שהוא מדרבנן, גם כן יומי ושבועי חדא נינהו, ואנן הא קיימא לן כאביי ורבנן דרב אשי ודלא כאמימר, וכן כל הפוסקים הקדמונים [בה"ג והרי"ף והרי"ץ גיאות] לא העתיקו כלל דברי אמימר שמע מיניה דסבירא להו דאפילו אם נימא דבזמן הזה הוא דרבנן, כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון, ואם נימא דטעמם משום דסבירא להו דהוא דאורייתא ואנן סבירא להו דהוא דרבנן, זה אינו, דאם נימא דכל אלו הראשונים סבירא להו דהם דאורייתא, וגם הרמב"ם ושאר הראשונים שהבאנו בביאור הלכה הלא גם כן כתבו בהדיא שהוא דאורייתא, בודאי אית לן למינקט לדינא הכי, כן נראה לעניות דעתי ועל כן בודאי מחוייב מדינא לחזור ולמנות:

(יא) דלכולי עלמא צריך להזכיר ימים, וכדכתיב חמשים יום תספור, וכן מבואר ביראים ושבלי לקט, ומה שכתב מגן אברהם דיצא, קאי אלאחר שבעה ימים, כגון שאמר היום שבעה ימים ויום אחד ולא אמר מקודם היום שמונה ימים כמנהגנו, וכן כתב אליה רבה וחק יעקב:

55. תוספות מסכת מנחות דף סו עמוד א

זכר למקדש הוא - ... והיכא דשכח לספור בלילה פסק בה"ג שסופר ביום וכן היה נראה מתוך סתם מתניתין דסוף פירקין (דף עא.) דתנן מצותו בלילה לקצור ואם נקצר ביום כשר אבל נראה לר"ת עיקר אידך סתמא דמתניתין דפרק שני דמגילה (דף כ:.) ומייתי לה בסוף פירקין (דף עב.) כל הלילה כשר לקצירת העומר כו' ודייקינן מינה דקתני לילה דומיא דיום מה דיום בלילה לא אף דלילה ביום לא...

56. תוספות מסכת מגילה דף כ עמוד ב

כל הלילה כשר לקצירת העומר - ... ובה"ג כתב דהיכא דאינשי לברך בלילה ימנה למחר בלא ברכה וכן הלכה אבל אם שכח לילה ויום לא ימנה עוד בברכה דבעינן תמימות וליכא...

57. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תפט

סעיף ז

שכח ולא בירך כל הלילה, יספור ביום בלא ברכה.

סעיף ח

אם שכח לברך באחד מהימים, בין יום ראשון בין משאר ימים, סופר בשאר ימים בלא ברכה...

58. משנה ברורה סימן תפט

(לג) יספור ביום - כדעת הרבה פוסקים דבדיעבד ספירת יום עולה לספירה:

(לד) בלא ברכה - דיש לחוש לדעת הפוסקים דאין זמן ספירה אלא בלילה וכשמברך ביום הוא לבטלה מיהו מכאן ולהבא סופר בכל לילה בברכה ולא הוי כדילג יום אחד לגמרי שאינו סופר עוד בברכה וכדלקמיה:

(לה) שכח לברך וכו' - ר"ל שלא סיפר ולא נזכר עד ספירה שאחריה. וה"ה אם נודע לו שאתמול טעה במנין וספר ספירה אחרת דינו כמו שלא סיפר כלל:

(לו) סופר בשאר ימים - כדעת הרבה פוסקים דאין ספירת הימים מעכבין זה את זה וכל יומא ויומא מצוה בפ"ע היא:

(לז) בלא ברכה - לחוש למ"ד דספירת שבע שבתות תמימות בעינן והא ליכא דהא חסר חד יומא ונכון בזה שישמע הברכה מן הש"ץ או מאחד מהמברכין ויענה אמן בכונה לצאת ואח"כ יספור [א"ר ופר"ח]:

(לח) ... ולכן אם טעה בימים ולא טעה בשבועות או טעה בשבועות ולא טעה בימים דדינו לחזור ולספור בלא ברכה וכו"ל בסק"ז אם לא חזר וסיפר אפ"ה מונה שאר ימים בברכה ועיין ביאור הלכה:

59. ביאור הלכה סימן תפט

סעיף ח

יספור בשאר הימים בברכה - ע' במ"ב מש"כ לענין אם טעה בימים וכו' והוא מדברי הט"ז ואף שהוא לא נקט רק בטעה בימים ולא טעה בשבועות פשוט דה"ה וכ"ש בטעה בשבועות ולא בימים שהרי ימים הוא לעיכובא יותר משבועי לכו"ע וכו"ל במ"ב סק"ז וכ"כ בפמ"ג אכן לפי הסברא היה נראה דהט"ז מיירי רק בשאר ימי השבוע דאינו לעיכובא שיזכיר גם הימים וכמו שהסכימו האחרונים [עיין בח"י סק"ח] ולהכי יש לומר דה"ה אם טעה בו דלא גרע מלא הזכיר כלל משא"כ ביומא דמשלם שבועי דהתם מן הדין צריך להזכיר גם ימים והוא לעיכובא וכו"ל בסק"ז א"כ פשוט דה"ה אם טעה בחשבון הימים ספירתו לאו כלום הוא והוי כדילג לגמרי וסופר שאר הימים בלא ברכה ואפשר דדעת הט"ז דאפילו ביומי דמשלם שבועי נמי יש להקל לענין ספירות של ימים הבאים כיון דלכמה פוסקים בלא"ה אין הימים מעכבין זה את זה וא"כ עכ"פ יש להקל בכגון זה שעכ"פ הזכיר אחד המספרים או יומי או שבועי ועיין בא"ר שפקפק ג"כ על עיקר דינו של הט"ז וצ"ע למעשה ובפמ"ג ג"כ דיבר בזה ויש ט"ס בדבריו ולא יכולתי להבין דעתו:

60. שו"ת בית הלוי חלק א סימן לט

חקירה אחת קטנה בדלג יום אחד ולא ספר:

היכא דדלג יום אחד ולא ספר בו כלל הדין מבואר בשו"ע דמכאן ואילך יספור בלא ברכה דלא הוי תמימות ונסתפקתי דהא קיי"ל מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי ומצוה דשבועי הא הוי רק בכל יום שנשלם בו השבוע שימנה כמה שבועות הם לעומר וא"כ אם דלג ביום שלא נשלם בו השבוע נהי דהפסיד מנין הימים מ"מ מנין השבועות לא הפסיד עדיין ובכל יום כשנשלם בו השבוע אפשר דיכול לברך. ומצאתי ברבינו ירוחם בנתיב ד' חלק ה' שהקשה למה אין מברכין שני ברכות כיון דהם שני מצות וכמו בתפילין של יד ושל ראש ותי' דכתיב שבעה שבועות תספר לך מיום הביאכם ומש"ה לא הוי מצוה מה"ת בשבועי רק בפני הבית ובה"ז הוי שבועי רק זכר למקדש אבל ימים גם בזה"ז הוי מן התורה ומש"ה לא מברכין רק ברכה א' על ימים לחודא ולדידיה דברינו הנ"ל נידחין. אמנם להפוסקים דס"ל דכל הספירה הוי בזה"ז רק דרבנן ואפ"ה הא מברכין א"כ אין לחלק בין יומי לשבועי. וגם לדעת האלפסי בסוף פסחים וכן הוא דעת הרמב"ן בפרק ז' מה' תמידין דמבואר בדבריהם להדיא דגם שבועי הוי מדאורייתא גם בזה"ז ולדידהו הא יכול לברך על השבועי לחודא דהא אפ"ה אם נאמר דלא כרבינו ירוחם ונאמר דהוי רק חדא מצוה וכמו שנראה דכל מוני המצות לא מנו בספירה רק מצוה אחת מ"מ הא מבואר בטור דאם מנה ימים בלא שבועי או שבועי בלא ימים יצא ונדון דידן הא לא גרע מזה. ולכאורה יכול לברך דאע"ג דלדעת רבינו ירוחם אינו יכול לברך מ"מ הא רוב הפוסקים חולקים עליו במה שמחלק בין שבועי ליומי בזה"ז: